

світова війна. Російським військом було знищено майже весь інтер'єр [1; 2]. Зі всієї краси вціліла лише сама споруда та підземний хід. Він веде в напрямку річки Західний Буг.

Нашого часу проводяться екскурсії лише в 4-х виставкових залах маєтку Потоцьких (адже всі інші знаходяться у вкрай руйнівному стані). Паралельно здійснюються пошуково-дослідницькі роботи, з метою реконструкції хоча б частини будівлі. На жаль, поки це все безрезультатно.

На території палацу, починаючи з 2016 р., проводяться фестивалі та концерти (саме цим цікавиться молодь). У 2017 р. було проведено екскурсії його підземеллями. Охочих поглянути на відому архітектуру міста було сотні, а то й тисячі. На даний час будівля стоїть «непорушно».

Висновки. Проведені розвідки маєтку Потоцьких у місті Червонограді (Кристинополі) свідчать, що ця резиденція є славетною мистецькою спорудою доби Речі Посполитої. Історія створення та існування цього артефакту викликає чималий інтерес у багатьох сучасників. Тому вважаємо за необхідне відродити цей знаменитий мистецький шедевр у найближчі роки.

Джерела та література

1. Кристинопольський замок // Вікіпедія: Вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кристинопольський_замок
2. Прокопів В. Палац Потоцьких в Червонограді // Фотографії старого Львова. URL: <http://photo-lviv.in.ua/palats-pototskyh-v-chervonohradi/>
3. Mały król na Rusi i jego stolica Krystynopol: Z Pamiętnika klasztornego 1766–1787 i z innech z ródeł zebrał i zestawil Jan Czernecki. Kraków, 1939. 501 s.

Холява Н. О. – студентка IV курсу факультету культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки;
Косаковська Л. П. – к. мист., доцент кафедри культурології та хореографічного мистецтва СНУ імені Лесі Українки

Спадщина Василя Верховинця: дитячий музично-ігровий репертуар як фактор формування особистості

Постановка проблеми. Серед найталановитіших діячів національної культури особливе місце належить Василю Миколайовичу

Верховинцю (1880–1938). Багатогранна спадщина митця має національне за сутністю і виховне за змістом значення. В результаті етнографічних досліджень В. Верховинця з'являються наукові праці: «Українське весілля» (1912), «Теорія українського народного танцю» (1919), «Весняночка» (1923), які і сьогодні не втратили своєї актуальності та залишаються фундаментальними працями в галузі української традиційної народної культури.

Мета пропонованої розвідки – обґрунтувати актуальність використання збірки ігор з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів «Весняночка» В. Верховинця у сучасній педагогічній діяльності.

Працюючи над «Весняночкою», митець визначив мету: виховання фізично здорового, етично стійкого, інтелектуально розвинутого майбутнього члена суспільства, формування його національної культури. Позитивному вирішенню цих завдань сприяє синтетична природа рухливої музичної гри. У ній В. М. Верховинець органічно поєднав елементи музичного, хореографічного і драматичного мистецтва. Ігри «Весняночки» забезпечують фізичний розвиток вихованців, який відбувається шляхом виконання рухів, гімнастичних вправ, хореографічних елементів, зумовлених змістом гри.

До збірки увійшли ігри, які здатні посісти важливе місце в процесі дитячого виховання. Кожна гра несе в собі глибоке смислове навантаження і має конкретно визначену мету. Шлях до мети лежить через виконання завдань, поставлених перед дитиною. Рухливу музичну гру В. Верховинець використовує як ефективний засіб всебічного розвитку дитини. Майже в усіх іграх репертуарно-методичного посібника відтворюються картини повсякденного життя і діяльності людини, предмети побуту, природні явища. Тому ігри задовольняють пізнавальні потреби вихованців, несуть нову інформацію, знайомлять з оточуючим середовищем, різними видами професійної діяльності, сприяють розвитку інтелектуальних здібностей: пам'яті, уваги, спостережливості, кмітливості, спритності та інших.

Не може не викликати тривоги той факт, що в сучасному суспільстві гра знаходиться в кризовому стані. Гуляючи вулицями сіл або міст, вже не побачиш, як раніше, юрбу дітей, що грають у «класики» або «хованки». Перебуваючи перед екраном комп'ютера чи смартфона більшу частину свого життя з часом вони перестають відрізняти реальний світ від віртуального.

У Японії вчені досліджували наслідки багатогодинного перебування дітей у віртуальному інформаційному просторі, зокрема під час багатогодинної комп'ютерної гри. Результати досліджень нервової системи дітей та підлітків наступні: у дітей, які грають у комп'ютерні ігри, можуть виявлятися хронічні зміни у розвитку головного мозку; комп'ютерні ігри стимулюють лише ті частини головного мозку, які відповідають за зір та пересування і не допомагають у розвитку інших його важливих ділянок; у дітей, які довго грають у комп'ютерні ігри, не розвиваються лобні долі мозку, що відповідають за поведінку, тренування пам'яті, емоції, навчання. Ці частини мозку повинні розвиватися до досягнення дорослого віку. Можуть виявлятися хронічні зміни у розвитку головного мозку.

Психологи не радять дітям зловживати комп'ютерними іграми, які негативно впливають на їх емоційний стан, спричинюють розлади нервової системи. Діти, які з раннього дитинства грають в комп'ютерні ігри, важко сходяться з однолітками, тому що вони замкнуті, сором'язливі, звикаючи до правил віртуального суспільства не знають, як поводити себе в реальному житті. Комп'ютерні ігри негативно впливають не тільки на психічний стан людини, але й на фізіологію. Дистрофія м'язів, болі в суглобах, порушення опоро-рухового апарату – це все спричинено тривалим перебуванням за комп'ютером. Також з'являються порушення зору, головні болі. Під час роботи з комп'ютером шкідливими факторами є електромагнітне випромінювання і статична електрика. Також у приміщенні, де працює комп'ютер, змінюється рівень вологості повітря, що спричиняє сухість в горлі, покашлювання.

Результати дослідження. Підсумовуючи викладене, потрібно намагатися зменшити вплив комп'ютера на життя дітей, залучаючи їх до рухливої ігрової діяльності. Важливим помічником в цьому може стати збірка ігор Василя Верховинця «Весняночка». Спадщина митця має теоретичне і практичне значення. Створений В. М. Верховинцем музично-ігровий репертуар для дітей спрямований на всебічний розвиток особистості. В. М. Верховинець не лише розробив та обґрунтував систему інноваційних засобів виховання, але й творчо використовував їх у практичній педагогічній і мистецькій діяльності.

Висновки. Варто наголосити, що народна гра живе тоді, коли її грають діти. Виховання у підростаючого покоління потреби в рухливих іграх і забавах сприятиме відволіканню від перебування у

віртуальному просторі, формуватиме культуру живого спілкування з однолітками. Отже, педагогічні ідеї та практичний досвід основоположника українського дитячого музично-ігрового репертуару В. М. Верховинця потребує широкого впровадження в сучасну практику навчання і виховання.

Джерела та література

1. Верховинець В. Весняночка: ігри з піснями. Київ: Муз. Україна, 1989. 134 с.
2. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. Київ: Муз. Україна, 1990. 151 с.
3. Гуменюк А. І. Народно-хореографічне мистецтво України. Київ: АН УРСР, 1963. 235 с.
4. Косаковська Л. П. Збереження автентичних фольклорно-етнографічних зразків українського народного танцю як предмет наукового дослідження // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Пед. науки. Вип. 8 (285). Луцьк, 2014. С. 71–77.

Шозда А. П. – студентка IV курсу
факультету культури і мистецтв
СНУ імені Лесі Українки;

Столярчук Н. М. – к. філос. н., доцент
кафедри культурології та хореографічного
мистецтва СНУ імені Лесі Українки

Толерантність як моральний принцип особистості

Постановка проблеми. Толерантність – це терпимість до іншого роду поглядів, вдач і звичок, чужих думок і вірувань. Терпиме ставлення до інших є основою будь-якого культурного контакту, взаємодії, спілкування. У сучасному світі проблеми моральності та соціалізації набувають особливої гостроти, адже наше повсякденне життя безпосередньо стає ареною зустрічі й діалогу різних конфесій, культур, ціннісних світів.

Мета дослідження – визначити сутність феномену толерантності, окреслити його ознаки то прояви у світогляді особистості, проаналізувати значимість толерантності у соціальному житті індивіда.

Результати дослідження. У контексті парадигмальних змін, які зазнає наше суспільство, культура, освіта особливо актуальною стала